CONCEPT-FORMULIEREN

VOOR DE

Afwerping van het juk der Synodale Hiërarchie,

VOLGENS BESLUIT

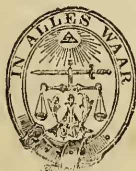
VAN HET

GEREFORMEERD KERKELIJK CONGRES,

d.d. 11—14 Januari 1887 te Amsterdam gehouden.

TERDAM.

J. A. WORMSER.

1887.

In dit Modelboekje vindt men bijeen ontwerpen voor alle besluiten en brieven, die bij de afwerping van het juk der Synodale Hierarchie te schrijven zijn.

Formulier A, B, C en D dient voor Kerkeraden, die als zoodanig tot Reformatie overgaan.

Formulier E en F zijn bestemd voor de Kerkvoogdij, zoo deze den Kerkeraad in deze Reformatie steunt.

Formulier G en H voor een Predikant, die in zijn Kerkeraad geen meerderheid voor zijn voorstel tot afwerping vinden kan.

Toch is het geraden van deze laatste twee formulieren geen gebruik te maken, dan na raadpleging van het Bureau.

En eindelijk Formulier I. en J. voor het ambt der Geloovigen.

Model A.

Concept-besluit van den Kerkeraad.

[Hetgeen tusschen haakjes staat, late men uit, zoo het Classikaal Bestuur nog *niet* optrad.]

De Kerkeraad der Hervormde Gemeente te heden, den 1887, wettig vergaderd, [~~kennis genomen hebbende van een Missive van het Classikaal Bestuur van~~ .]

Overwegende, dat de Kerkeraad onder den knellenden band der Synodale organisatie van 1816 ~~gedurig~~ buiten macht gesteld wordt naar Gods Woord te handelen,

[Overwegende, dat de jongste bemoeiingen van het Classikaal Bestuur van niet de strekking hadden om het handelen naar Gods Woord gemakkelijk te maken, maar integendeel om den Kerkeraad te demoraliseeren;]

Overwegende, dat uit de handeling der Kerkelijke Hiërarchie, in zake het Amsterdamsche Conflict en elders, overtuigend gebleken is, dat uit een procedure voor de Kerkbesturen om recht te erlangen, geen het minste heil is te verwachten;

Overwegende, dat de besluiten door de Algemeene Synode in de Amsterdamsche tuchtzaak genomen, ~~alsmede haar schrijven aan de Kerkeraden en Leden der Nederl. Hervormde Kerk, d.d. 1 December 1886~~, ontwijfelbaar toonen, dat op eene eerlijke schikking geen uitzicht bestaat en dat de eenige *modus vivendi*, welke zij toelaat, zulk eene is, waarbij de trouwe Dienaars van onzen Heere en Koning uitgeworpen worden;

Overwegende, dat alzoo noch het blijven voortleven in dezen Godonteerenden toestand geoorloofd, noch het vinden van eenig middel om bij behoud der tegenwoordige Kerkorde daaruit te geraken, mogelijk is.

Besluit, onder biddend opzien tot den Heere:

1⁰. Krachtens hetzelfde recht, waarmede in de 16e eeuw de Pauselijke hierarchie alhier werd afgeworpen, en de Kerkeraad in 1816 geacht werd, de Synodale Organisatie van 1816 te aanvaarden, thans de Synodale hiërarchie af te werpen;

2⁰. Diensvolgens voor de geheele Hervormde Gemeente te aan de Kerkorde, ingevoerd bij Koninklijk Besluit van 1816, van dit oogenblik af, alle kracht en geldigheid te ontnemen en diensvolgens alle daarop gegronde bepalingen en besluiten te verklaren voor vervallen, — en van nu af ~~weer~~ kracht en geldigheid te verleenen aan de Kerkenorde, die hier voor 1816 gold, behoudens al zulke wijzigingen, als door den veranderden staatkundigen toestand vanzelf ontstaan zijn;

3⁰. Van dit besluit onverwijld kennis te geven aan Z. M. den Koning, ter voldoening van Art. 1 der wet van 10 September 1853 (Staatsblad N⁰. 102);

4⁰. Van deze kennisgeving sub. 3⁰. afschrift te zenden, met begeleidend schrijven, aan den Burgemeester;

5⁰. Gelijk bericht te zenden aan de Kerkeraden der Kerken te Kootwijk, Voorthuijzen, Reitzum, Kollum, Leiderdorp, Anjum, Gerkesklooster, Amsterdam, Rotterdam, Hijlaard, Klundert, Bunschoten, Heeg, Barendrecht, Aarlanderveen, Zevenhoven, Zwartsluis, Zuidwolde en Wetsinge Sauwert.

6⁰. En eindelijk bericht hiervan te zenden aan HH. Kerkvoogden, ~~opdat de dienst geregeld blijve voortgaan.~~

~~En~~ dit alles den Heere God biddende, dat Hij Zijn Kerk genadig zij en het werk der Reformatie wel doe gelukken.

Model B.

Concept-Adres aan Z. M. den Koning.

MET EENE BIJLAGE.

Aan zijne Majesteit den Koning.

Geeft met den hoogsten eerbied te kennen de Kerkeraad van de Hervormde Gemeente te dat de belijders van de Gereformeerde religie te woonachtig, reeds in het laatst der 16e eeuw tot eene zelfstandige plaatselijke Kerk onder eigen Kerkeraad vereenigd zijn geweest als Gereformeerde Kerk van , welke Kerk aanvankelijk geleefd heeft onder de Kerkenordening der Nederlandsche Gereformeerde Kerken op onderscheidene Nationale Synoden vastgesteld en laatstelijk gewijzigd door die van Dordrecht, gehouden in de jaren 1618—1619;

dat die Kerk, ook nadat de Gereformeerde Kerk opgehouden had de bevoorrechte en heerschende Kerk te zijn, onder die Kerkenordening is blijven leven tot het jaar 1816; — doch dat, tengevolge van de bemoeiingen der toenmalige Regeering, zij sinds dien tijd feitelijk is bestuurd geworden overeenkomstig het Algemeen Reglement voor het Bestuur der Hervormde Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden, gearresteerd bij Koninklijk besluit van den 7en Januari 1816, N°. 1, welk Reglement sedert dien tijd menigvuldige, bij de Regeering bekende, wijzigingen heeft ondergaan;

dat echter thans hij, Kerkeraad voornoemd, ontwarende hoe, door langer onder deze Kerkorde te blijven, de Gereformeerde Kerk

haar Gereformeerd karakter ten eenenmale verliezen en dus zich zelve als stichting vernietigen zou, besloten heeft, krachtens zijn oorspronkelijke hem nimmer ontnomene bevoegdheid, zijn plaatselijk Kerkgenootschap op nieuw te regelen, en daartoe voor wat zijne Kerk aangaat, aan de sinds 1816 hier toegepaste Kerkorde alle verbindende kracht te ontnemen en alsnu voor zijne Kerk op nieuw in te voeren de bepalingen, die in haar belijdenis geworteld en historisch uit haar leven ontwikkeld waren, en tot 1816 hier golden; bepalingen die te vinden zijn in het Groot Placcaatboek deel III, fol. 464, en dat wel behoudens eenige, door den veranderden staatkundigen toestand van zelf ontstane, wijzigingen, gelijk zulks blijkt uit nevensgaande Bijlage, die het *de facto* vervallene aan den voet der bladzijden vermeldende, den thans geldenden tekst aanwijst; welken de Kerkeraad hiermede de eer heeft, ter voldoening aan de bepalingen van Art. 2 der wet van 10 September 1853, Staatsblad N°. 102, aan Uwe Majesteit over te leggen.

't Welk doende,

Uwer Majesteit getrouwe onderdanen,

De Kerkeraad voornoemd,

Uit zijnen naam,

Praeses.

Scriba.

.... 1887.

[1°. Hierbij moet als Bijlage een exemplaar van de Kerkenorde van Dordt (1619), ed. Kuyper, waarvan men den omslag en de inleiding afscheure; en waaronder men zette:

Voor copy conform.

....

Voorzitter van den Kerkeraad der Hervormde Gemeente te..........................

2°. Voor Friesland lette men er op, dat daar vroeger de Kerkenorde van 1586 heeft gegolden. Niet die van 1619.]

ll.

Model C.

Concept-brief aan den Burgemeester.

Met eene Bijlage.

Aan den Edel Achtb. Heer Burgemeester
van

Edel Achtbare Heer!

(voor Opzieners en Armverzorgers van de)
~~Bij besluit van den Kerkeraad der~~ Hervormde Gemeente te is op heden, den 1887, voor de geheele Hervormde Gemeente te A.. aan de Kerkorde, ingevoerd bij Koninklijk besluit in 1816, alle kracht en geldigheid ontzegd, en zijn diensvolgens alle daarop gegronde bepalingen en besluiten voor vervallen verklaard, en is van nu af weer kracht en geldigheid verleend aan de ~~Dordtsche~~ Kerkenorde, die hier vóór 1816 gold, behoudens zulke wijzigingen, als door den veranderden staatkundigen toestand van zelf ontstaan zijn.

Van deze besluiten is kennis gegeven aan Z. M. onzen geëerbiedigden Koning bij eene missive, waarvan afschrift hiernevens gaat, en heeft de Kerkeraad bij deze de eer, ook UEdel Achtbare daarvan officiëel kennis te geven.

Edel Achtbare Heer,
Uit naam en op last van den Kerkeraad
der ~~Hervormde~~ Gereformeerde Gemeente te..............................

Uw Edel Achtb. Dienstw. Dienaren,

Praeses.

Scriba.

[Hierbij gaat als Bijlage een voor copy conform geteekend afschrift van het adres aan den Koning. Niet op zegel.]

Opzieners en Armverzorgers van de Gemeente
onses Heeren Jesu Christi alhier, hebben

T de Gemeente

N

Model D.

Concept-brief aan Kerkvoogden.

Aan HH. Kerkvoogden der Hervormde Gemeente

te..

~~De Kerkeraad heeft~~ de eer bij deze ter kennisse van H.H. Kerkvoogden te brengen, dat ~~hij~~ in ~~zijne~~ vergadering van .... 1887, ziende welk gevaar een langer verblijven onder de Synodale Hiërarchie voor den welstand ~~zijner~~ Kerk opleverde, besloten ~~heeft~~, om aan de Kerkorde, die in 1816 door de toenmalige Regeering was ingevoerd, voortaan voor ~~zijne~~ Kerk alle kracht en geldigheid te ontnemen en alsnu wederom tot geldigheid te laten komen de Kerkenorde, die, 't laatst in 1619 herzien, sinds meer dan twee eeuwen hier gegolden had;

voorts, dat ~~hij~~ hen uitnoodigt, mededeeling van dit gewichtige besluit aan H.H. Notabelen te doen;

en eindelijk, dat ~~hij~~ H.H. Kerkvoogden uitnoodigt wel zorg te willen dragen, dat de goederen onder hun beheer niet aan haar bestemming onttrokken worden, maar, voor als na, ten dienste van ~~den Kerkeraad~~ mogen verblijven, ~~en wel met name, om het Kerkgebouw op a.s. Zondag en vervolgens op de gewone uren voor den openbaren dienst in de door hem verordende Godsdienstoefeningen open te stellen.~~

~~Hij behoeft er wel niet bij te voegen, dat geen gebruik hoegenaamd van eenig gebouw of goed der Kerk, al ware het ook slechts tijdelijk, aan eenigen lasthebber der Synodale Organisatie mag worden afgestaan.~~

Uit naam en op last van den Kerkeraad ~~voornoemd~~,

.... 1887.

Voorzitter.

Scriba.

Model E.

Concept Besluit voor Kerkvoogden.

Art. 1. Ingekomen eene missive van den Kerkeraad, waarbij ter kennisse van Kerkvoogden en Notabelen wordt gebracht, dat de Kerkeraad, om de gemeente bij Gods Woord te houden, besloten heeft, aan de Organisatie van 1816 voor zijne Kerk alle geldigheid te ontnemen en alsnu weêr van kracht te doen worden de Kerkenorde van vóór 1816. waaronder de Kerk gedurende bijna twee eeuwen had geleefd. met verzoek aan H. H. Kerkvoogden, om gelijk dusver en op gelijken voet, hetgeen aan hun Beheer is toevertrouwd, ten dienste van den Kerkeraad te blijven stellen, en met name op a. s. Zondag het Kerkgebouw op gewone wijze open te stellen voor den dienst.

Is hierop besloten met meerderheid van stemmen.

A. Om den Kerkeraad te antwoorden met de hieronder staande missive:

„*Aan den Kerkeraad der Hervormde Gemeente te*

„De Kerkvoogdij van de Hervormde Gemeente te „kennis genomen hebbende van de gewichtige mededeeling, vervat „in uwe Missive d. d. 1887, heeft de eer U daarop „te antwoorden als volgt:

„1°. dat zij, in hare qualiteit van Kerkvoogdij zich verplicht „acht, het Besluit van den Kerkeraad te eerbiedigen, totdat de „rechter zich daarover heeft uitgesproken:

„2°. dat zij mitsdien de Kerk en de haar toevertrouwde goe„deren evenals tot dusverre ten dienste blijft stellen van den „Kerkeraad, overeenkomstig haar Reglement.

„3°. dat zij niet zullen toelaten, dat eenig Bestuur van de „zijde der Synodale Organisatie zich in hun Beheer menge, en

„4°. dat van een en ander door haar kennis is gegeven aan „den Burgemeester.

En **B.** Om kennis te geven van een en ander aan H.H. Notabelen.

Art. enz.

De Kerkvoogden van de

Hervormde Gemeente te

en in haren naam,

Voorzitter.

1887.

Secretaris.

Model F.

Concept-brief van Kerkvoogden aan den Burgemeester.

Aan den EdelAchtbaren Heer Burgemeester

van

Kerkvoogden der Hervormde Gemeente te hebben de eer hiermede ter Uwer kennisse te brengen, dat bij hen is ingekomen eene mededeeling van den Kerkeraad der Hervormde Gemeente, meldende, dat hij de Kerkorde van 1816 thans afgeschaft en de Kerkenorde van 1619 weder ingevoerd heeft, met verzoek om even als vroeger de goederen aan hun beheer toevertrouwd, ten zijnen dienste te blijven stellen:

alsmede, dat hierop door hen besloten is, het gebruik van het Kerkgebouw enz. ook voortaan uitsluitend ten dienste van den Kerkeraad te stellen op al zulke uren als de Kerkeraad goed zal vinden te bepalen,

en dat hij derhalve een en ander ter kennisse van UEdel-Achtbare als Hoofd der Politie brengende, U verzoekt hen te willen beschermen tegen mogelijke inbreuk op hunne beschikking.

De Kerkvoogden van de
Hervormde Gemeente te
en in haren naam,

1887.

Voorzitter.

Secretaris.

Model G.

Concept-Notulen zoo de meerderheid van den Kerkeraad weigert.

Ingeval de meerderheid van den Kerkeraad niet medegaat, dan roepe de Voorzitter de hem als getrouw bekende leden (v. d. Kerkeraad) afzonderlijk saâm; houde met hen kerkeraad; en zette in de Notulen:

Vergadering van 1887.

Geopend met gebed.

Tegenwoordig:

Art. 1.

De Voorzitter deelt meê, dat hij, na de jongste weigering van eenige leden van den Kerkeraad, om tot Reformatie der Kerk van over te gaan, zich verplicht heeft geacht, om de broederen, die hier wel in meêgingen, saâm te roepen en alsnu hun voorstelt:

1°. Om, zoolang de weigerachtige broeders niet tot Reformatie gezind blijken, niet meer met hen te vergaderen.

2°. Van dit besluit hun kennis te geven.

3°. Alsnu zonder hen, als Kerkeraad te handelen.

Dit voorstel wordt aangenomen.

Art. 2

Alsnu stelt de Voorzitter voor:

1°. De Synodale Organisatie van 1816 voor deze Kerk af te schaffen.

2°. De Kerkenorde van 1619, behoudens de van zelf ontstane wijzigingen, in te voeren (zie bijliggend exemplaar, dat voor gewaarmerkt in 't archief gedeponeerd wordt).

3°. Hiervan kennis te geven aan H.H. Kerkvoogden.

4⁰. Hiervan kennis te geven aan Z. M. den Koning.

5⁰. Hiervan kennis te geven aan Burgemeester.

6⁰. Hiervan kennis te geven van den Predikstoel aan de Gemeente.

7⁰. Hiervan kennis te geven aan de Kerkeraden van Kootwijk, Voorthuyzen, Reitzum, Kollum, Leiderdorp, Anjum, Gerkesklooster, Amsterdam, Rotterdam, Hylaard, Klundert, Bunschoten, Heeg, enz.

Art. 3.

Voor a. s. Zondag den dienst vast te stellen, des morgens ten ure en des namiddags/avonds ten ure, enz.

Model H.

Concept-schrijven aan weigerachtige leden van den Kerkeraad.

Waarde Broeder!

Als Voorzitter van den Kerkeraad heb ik de eer ter uwer kennisse te brengen, dat de Kerkeraad alhier tot zijn leedwezen, zich buiten de mogelijkheid gesteld ziet om u in zijn eerstvolgende vergaderingen op te roepen of toe te laten.

Daar hij als Kerkeraad thans leeft onder de Kerkenorde van 1619 en gij verklaardet, u onder deze Kerkenorde alsnog niet te kunnen voegen, bestaat er geen mogelijkheid tot saâm vergaderen.

Zeer hoopt de Kerkeraad daarom, dat zoo spoedig mogelijk de weifeling bij u een einde moge nemen en gij niet langer aarzelen zult, om waar het staat tusschen zoo zuivere Kerkenorde naar Gods Woord en de tegen onze Koning ingaande Synodale Hiërarchie, met een onverdeeld hart voor uwen Heer en Zijn Woord te kiezen. Dit niet te doen, zou u als ambtsdrager tot zeer zware zonde worden.

Moge daarom spoedig het bericht inkomen, dat ook gij met de Reformatie onzer Kerken meêgaat, en zoo het oogenblik verhaast worden, waarop wij wederom de gemeente des Heeren aan deze plaats saâm weiden mogen.

De Kerkeraad der Herv. Gemeente te............................

en uit zijn naam

Voorzitter,

Scriba.

....1887.

* Dit alleen dan te verzenden, zoo leden van den Kerkera[ad]
...erbaar geweigerd hebben. Niet aan hen, die [illegible] ...

Model **I.**

Hoofd van Verzamellijst.

De ondergeteekenden, alle meerderjarige leden van de Nederduitsche Gereformeerde (of Herv.) Kerk te (gedeeltelijk wel, gedeeltelijk nog niet tot het Heilige Avondmaal toegelaten) betuigen met deze onderteekening:

1°. dat zij in hunne schuld voor God liggen, naardien zij reeds zoo lange jaren liefdeloos en werkeloos de breuke van de Kerke huns Heeren hebben aangezien;

2°. dat de geheele Synodale organisatie, die, evenals de Pauselijke kerkregeering, eene wezenlijke Hierarchie is, het eeren van de Majesteit van Koning Jezus aan zijne Kerken onmogelijk maakt;

3°. dat zij, na de schrikkelijke wijze waarop de Synodale Hierarchie in het afgeloopen jaar tegen de gehoorzame belijders des Heeren is gaan woeden, niet langer met hunne Kerk onder deze Hiërarchie mogen blijven,

en 4°. dat zij uit dien hoofde bereid zijn, om de Kerk des Heeren in hun woonplaats op den grondslag dierzelfde Belijdenis, waarop zij sedert de afwerping der Pauselijke Hierarchie stond, en rechtens nog staat, naar den Woorde Gods en in Zijn kracht nogmaals te helpen reformeeren.

Volgen de onderteekeningen.

....1887.

[Deze verzamellijst geve de agent nooit uit handen, en late ze nergens liggen. Bij minder vertrouwde personen, biede hij altoos een *blanco* lijst, met dit hoofd aan.]

Model J.

Concept-brief van Geloovigen aan hun Kerkeraad.

Aan den Kerkeraad van de Hervormde Gemeente

te St Anna Parochie

De ondergeteekenden wenden zich met ernstigen aandrang tot den Kerkeraad hunner gemeente, om te verzoeken, dat de Kerkeraad de Reformatie hunner kerk ter hand neme.

In de 16e eeuw is hunne kerk juist door haar protest en verzet tegen de Hiërarchie gereformeerd geworden.

Weer een Hiërarchie te dulden is alzoo het werk der Vaderen te niet doen en ons langzamerhand en ongemerkt op Roomsche paden leiden.

En overmits nu alle Kerken met elkaâr in één verband staan en dus ook hun kerk mede verantwoordelijk bij God en menschen staat, voor het bederf dat uit de Synode over de Kerken komt, en derhalve ook voor de vervolging van Gods volk in Amsterdam, Rotterdam en andere plaatsen, zoo verstaan zij niet, hoe de Kerkeraad deze zaak nog op zich laat liggen.

Zij hadden gehoopt en verwacht dat hun Herders en Opzieners naar de belofte bij de bevestiging in hun ambt gedaan ook in deze zaak over de kudde zouden gewaakt hebben.

Nu zij hier echter niets van hooren, en zij als geloovigen ook op hun eigen ambt hebben toe te zien, wenden zij zich tot den Kerkeraad, om te mogen weten, of de Kerkeraad deze zaak ter hand neemt, dan of hij, door te zwijgen en stil te zitten, haar op het ambt der geloovigen schuift.

Zij verzoeken binnen acht-dagen antwoord op dit hun schrijven te mogen ontvangen.

Volgen de handteekeningen.

15 Maart 1887.

[Voorzichtigheidshalve plaatse men hier niet meer onder dan drie handteekeningen.]

KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106, AMSTERDAM.